

203

ΠΕΤΡΟΥ Θ. ΠΕΝΝΑ

Ο ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ

ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΙΝ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ
ΤΟΥ ΩΔΕΙΟΥ ΣΕΡΡΩΝ "ΟΡΦΕΥΣ,,

294

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ
(1900 - 1969)

295

Τὴν 27ην Νοεμβρίου 1969, ἕνας ἀκόμη ἀπὸ τοὺς ἐπιλέκτους τῆς παλαιᾶς Σερραϊκῆς γενεᾶς, ὁ Ἄθανάσιος Φωτιάδης, ἀπερφάνισε τὴν πόλιν τῶν Σερρῶν μὲ τὸν αἰφνίδιον καὶ ἀδόκητον θάνατόν του.

Ἡ ἀπώλεια διὰ τὴν πόλιν τῶν Σερρῶν ἦτο βαρυτάτη, διότι ὁ Ἄθανάσιος Φωτιάδης ὑπῆρξεν ἀναμφισβήτητα καὶ κατὰ γενικὴν ἀναγνώρισιν ἀπὸ τοὺς ὀλίγους ἐκλεκτοὺς, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν ἐπιστημονικὴν κατάρτισιν καὶ τὴν ποιικίλην ἄλλην πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν δραστηριότητά των ἀνεδείχθησαν εἰς δεσπόζουσας προσωπικότητας καὶ φωτεινοὺς καθοδηγητὰς πάσης ὥραίας ἐκδηλώσεως, καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς ζωῆς των. Γεννηθεὶς τὸ 1900 καὶ ἀνατραφεὶς εἰς τὰ ὥρατα ἰδανικά πού ἐτροφοδότουν τὸν ὑπόδουλον Ἑλληνισμόν, — τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνας διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἐκ τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ καὶ τὴν ἄμυναν κατὰ τοῦ ἀπὸ Βορρᾶ ἐπιδρομέως —, ἀπὸ νεαρωτάτης ἡλικίας ἀνεμίχθη εἰς ὅλας τὰς ἐθνικάς, κοινωνικάς καὶ πολιτιστικάς ἐκδηλώσεις τῆς Σερραϊκῆς γῆς.

Διὰ τὴν ἕν γένει δραστηριότητα, ἀλλὰ πρὸ παντὸς διὰ τὸν ἐθνικὸν του ἐνθουσιασμόν καὶ τὴν κατὰ τοῦ βουλγαρισμοῦ ἔντονον ἀντίθεσίν του, τὴν ὁποίαν ἐξεδήλωνε συμμετέχων ἐνεργῶς εἰς τοὺς διπλοὺς στόχους τοῦ κατὰ τὸ 1905 ἰδρυθέντος Μουσικογυμναστικοῦ Συλλόγου «᾽Ορφεὺς»⁽¹⁾, κατὰ τὸ ἔτος 1917 ἀπήχθη ὡς ὀμηρος ὑπὸ τῶν καταλαβόντων τὴν πόλιν τῶν Σερρῶν Βουλγάρων, μετ' ἄλλων 10.000 νέων ἐκ τῆς περιοχῆς τῶν Σερρῶν. Ἐπὶ μίαν διημέριον ὀλόκληρον, ἀπὸ κατέργου εἰς κάτεργον συρόμενος, ὑπέστη τὰ πάνδεινα καὶ ταπεινώσεις, αἱ ὁποῖαι ἐτραυμάτιζον τὰ μύχια τῆς Ἑλληνικῆς του ψυχῆς. Μόνον ἡ ψυχικὴ ἀντοχὴ καὶ ἡ θέλησίς του νὰ ἐπιστρέψῃ κάποτε εἰς τὴν Πατρίδα ἐχαλύβδωσαν καὶ τὸ σῶμα τοῦ τότε ἐφήβου, ὥστε κατώρθωσε νὰ ἀποφύγῃ τὸν ἀφανισμόν, ὅπως χιλιάδες ἄλλοι τῶν ὀμηρῶν, οἱ ὁποῖοι ἔσπειραν τὰ κόκκαλά των εἰς τὴν ἀφιλόξενον χώραν τῶν Βουλγάρων⁽²⁾. Ὅταν τὸ 1919, κατόπιν τοῦ τερματισμοῦ τοῦ πρώτου Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου καὶ τῆς ὑπογραφείσης ἀνακωχῆς μετὰ τῆς ἠττηθείσης Βουλγαρίας, ὁ Ἄθανάσιος Φωτιάδης ἐπέστρεψεν εἰς Σέρρας, ῥάκος ἐν κυριολεξίᾳ, ἔθεσεν ὡς σκοπὸν του τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν γενικωτέρων συμφερόντων τοῦ τόπου καὶ μὲ

(1) Διὰ τὴν δρᾶσιν καὶ τοὺς σκοποὺς τοῦ κατὰ τὴν 1ην Αὐγούστου τοῦ 1905 ἰδρυθέντος «᾽Ορφεὺς» βλέπε Πέτρον Θ. Πέννα «Ἱστορία τῶν Σερρῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως αὐτῶν ὑπὸ τῶν Τούρκων μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων 1883—1913», Β' ἔκδοσις 1966, σελ. 227—231.

(2) Περὶ τῆς ὀμηρείας τῶν Σερραίων ὑπὸ τῶν Βουλγάρων βλέπε ἐν τῷ παρόντι τόμῳ καὶ ἐν σελίδι 13—102 τὰς ἀναμνήσεις τοῦ ἐπίσης ἀπαχθέντος εἰς ὀμηρείαν Νατάλη Πέτροβιτς, ὑπὸ τὸν τίτλον «Σερραίων Ὀμηρεία».

ἔνθεον ζῆλον ἐπεδόθη εἰς τὰ κοινά, τὰ ὅποια ἀνιδιοτελῶς ἐξυπηρέτησε μέχρι τοῦ θανάτου του.

Λόγῳ τῶν Βαλκανικῶν Πολέμων τοῦ 1912 καὶ τοῦ 1913, ὁ «Ὁρφεύς», τὸ μόνον πνευματικὸν Σωματεῖον, εὑρίσκετο εἰς πλήρη ἀδράνεια, σχεδὸν ἐν διαλύσει. Πολλοὶ ἐφρόνουν ὅτι ἐκπληρωθέντος τοῦ σκοποῦ διὰ τὸν ὅποιον συνεστήθη ὁ «Ὁρφεύς», δηλαδή τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Σερρῶν ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς Βουλγάρους, ἡ περαιτέρω διατήρησις καὶ συνέχισις τῶν σκοπῶν αὐτοῦ παρεῖλκε.

Ὁ Φωτιάδης σθεναρῶς ἀντέκρουσε τὴν ἀντίληψιν αὐτὴν καὶ μετ' ἄλλων ἐκλεκτῶν Σερραίων ἐπρωτοστάτησεν εἰς τὴν ἀνασύστασιν αὐτοῦ, μὲ σκοποὺς καθαρῶς καλλιτεχνικοὺς πλέον, οὕτω δὲ ἀπεφεύχθη ἡ διάλυσις τοῦ ὠραίου αὐτοῦ Σωματείου, τὸ ὅποιον παρὰ τὰς περιστασιακὰς περιπετείας συνέχισε καὶ συνεχίζει μέχρι σήμερον ἐπιτυχῶς τὴν πνευματικὴν καὶ μουσικὴν παράδοσιν καὶ καλλιέργειαν τῆς νεολαίας τῶν Σερρῶν.

Ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ Προέδρου τοῦ «Ὁρφέως», τὸν ὅποιον διηύθυνεν ἐπιτυχῶς ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ἠγωνίσθη μετὰ πάθους καὶ αὐταπαρνήσεως διὰ τὴν ἴδρυσιν τοῦ «Ὡδείου Σερρῶν».

Τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον *«Σύντομον ἱστορικὸν τῆς ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Ὡδείου Σερρῶν «Ὁρφεύς», ὡς προκύπτει ἐκ τῶν πρακτικῶν συνεδριάσεως τοῦ Δ. Συμβουλίου αὐτοῦ»* ἀνευρέθη εἰς τὸ Ἀρχεῖον του. Τοῦτο μοι ἀπεστάλη παρὰ τοῦ ἐν Σέρραις ἐκλεκτοῦ δικηγόρου Δημητρίου Ζ. Ζαπροῦδη, φίλου καὶ συνεργάτου καὶ πνευματικοῦ του πατρός, ὡς ἀποκαλεῖ ὁ ἴδιος τὸν Φωτιάδην, εἰς τὴν πρὸς με ἐπιστολὴν του τῆς 12 Αὐγούστου 1972.

Τὸ σύντομον τοῦτο σημείωμα εἶναι ἀδιάψευστος μαρτυρία τῆς μουσικῆς καλλιέργειας τοῦ Φωτιάδου καὶ τοῦ πάθους του πρὸς τὸ ὑψηλὸν καὶ ὠραῖον, τὰ ὅποια εἶχον ὡς τελικὸν ἀποτέλεσμα τὴν ἴδρυσιν τοῦ «Ὡδείου τῶν Σερρῶν», τὸ ὅποιον, παρὰ τὴν ἐκ τῶν πολεμικῶν περιστάσεων διάλυσίν του, ἀποτελεῖ μίαν φωτεινὴν σελίδα καὶ μίαν ἀπόδειξιν τοῦ πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου τοῦ Σερραϊκοῦ λαοῦ. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν λοιπὸν αὐτὴν ἀξίζει τὴν καταχώρησίν του εἰς τὰς σελίδας τῶν «Σερραϊκῶν Χρονικῶν», ὡς δεῖγμα καὶ τοῦτο μνημειακόν, πὺν προσπορίζει τιμὴν εἰς τὴν πόλιν τῶν Σερρῶν.

Εἰς τὸν ἀναγνώστην τοῦ συντόμου τούτου ἱστορικοῦ τῆς ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Ὡδείου τῶν Σερρῶν ἐναπόκειται νὰ ἐκτιμήσῃ δεόντως τὴν ὄλην προσπάθειαν μιᾶς ὁμάδος ἐκλεκτῶν Σερραίων, μὲ πρωτοστατοῦντα τὸν Ἀθ. Φωτιάδην. Διὰ τοῦτο δὲν προβαίνομεν εἰς περαιτέρω λεπτομερειακὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ.

Ἀλλὰ ἡ συμβολὴ τοῦ Ἀθανασίου Φωτιάδη εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου δὲν περιορίσθη εἰς τὴν ἴδρυσιν τοῦ Ὡδείου καὶ εἰς τὰ πλαίσια μόνον τοῦ Μουσικογυμναστικοῦ Συλλόγου «Ὁρφεύς».

Ἀνήσυχος καὶ δημιουργικὴ φύσις ἐπρωτοστάτησεν εἰς ὅλας τὰς πατριωτικὰς, φιλανθρωπικὰς, ἐπιστημονικὰς καὶ πνευματοκαλλιτεχνικὰς ἐκδηλώσεις, αἱ ὁποῖαι ἐλάμβανον χώραν εἰς τὴν πόλιν τῶν Σερρῶν.

Οὕτω τὸ ἔτος 1946 ἴδρυσεν τὴν Ἑταιρείαν Ἐπιστημόνων, εἰς τὴν ὁποίαν ἔδωκε σειρὰν διαλέξεων καὶ ἐδημιούργησεν ἀξιολογωτάτην πνευματικὴν κίνησιν. Ἀλλὰ δὲν ἤρκεσθη εἰς τοῦτο. Ἐν συνεχείᾳ ἐμπνέεται καὶ ἰδρύει τὴν Σερραϊκὴν Πολιτιστικὴν Ἑταιρείαν (Σ.Π.Ε.) μὲ εὐρυτέρους πνευματικὸς στόχους. Ὡς πρῶτος Πρόεδρος τῆς ὁ Ἄ. Φωτιάδης ἐθεμελίωσε τὸ περαιτέρω ὑπόβαθρον αὐτῆς, καὶ μὲ τὴν καταπλήσσοσαν ζωτικότητα τῶν διαδόχων ἐν τῇ προεδρείᾳ αὐτῆς αὕτη σήμερον ἐξειλίχθη εἰς ἓνα σπάνιον δι' ἐπαρχιακὴν πόλιν πνευματικὸν πυρῆνα, διὰ τῆς ἰδρύσεως Λαϊκοῦ Πανεπιστημίου, τὴν ἔδραν τοῦ ὁποίου ἐτίμησαν προσωπικότητες πανελληνίου κύρους.

Τὸ 1953 εἰς τὸν πρῶτον τόμον τῶν «Σερραϊκῶν Χρονικῶν» ἐδημοσίευσεν μελέτην μου περὶ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τοῦ ἐκλεκτοῦ Μακεδόνοιο Ἀναστασίου Πολυζαΐδου (1), ὁ ὁποῖος ἔδρασε καὶ διέπρεψεν ὡς δικαστής, ὡς λόγιος καὶ ἀγωνιστὴς τῆς ἐλευθερίας. Ὁ Φωτιάδης ἀμέσως συνέλαβε καὶ μετουσίωσε τὸ νόημα καὶ τὴν σημασίαν τῆς ὑπ' ἐμοῦ προβολῆς τῆς προσωπικότητος τοῦ Πολυζαΐδου, ὁ ὁποῖος ἔσωσε τὴν τιμὴν τῆς Δικαιοσύνης, ἀρνηθεὶς νὰ ὑπογράψῃ τὴν εἰς θάνατον κατὰ τοῦ Κολοκοτρῶνη καὶ Πλαπούτα καταδικαστικὴν ἀπόφασιν, καὶ ἐτίμησε τὸ ὄνομα τῆς Μακεδονίας καὶ τὰς θέσεις, εἰς ἃς ἀνήλθεν.

Μὲ ἀλλεπαλλήλους ἐπιστολάς του μὲ παρώτρυνε τότε νὰ ἔλθω εἰς Σέρρας καὶ νὰ ὁμιλήσω περὶ τοῦ ἀνδρός. Πραλλήλως εἰσηγήθη εἰς τὸν Δικηγορικὸν Σύλλογον ὅπως τὴν ἰδίαν ἡμέραν καὶ ἐν ἐπισήμῳ τελετῇ ἀναρτηθῇ ἢ εἰκὼν τοῦ Πολυζαΐδου εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Σερρῶν, διὰ νὰ ἀποτελῇ δίδαγμα καὶ παράδειγμα εἰς τοὺς διακονοῦντας τὴν Δικαιοσύνην. Ὁ ἀείμνηστος Κωνστ. Πατσέπουλος, Πρόεδρος τότε τοῦ Δικ. Συλλόγου, ἐνεστερνίσθη ἀσμένως τὴν πρότασιν τοῦ Φωτιάδη, καὶ κατόπιν ἐπισήμου προσκλήσεως τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Σερρῶν, ἐδόθη ὑπ' ἐμοῦ τὴν 8ην Νοεμβρίου 1953 ἀπὸ τῆς ἔδρας τοῦ Πρωτοδικείου Σερρῶν ἢ περὶ τοῦ Πολυζαΐδου ὁμιλία μου, παρουσία τῶν Δικαστῶν, τῶν Δικηγόρων, τοῦ Νομάρχου καὶ ὄλων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, Διοικητικῶν, Δημοτικῶν καὶ Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν.

Δὲν θὰ λησμονήσω τὴν ἀπαστρέπτουσαν φυσιογνωμίαν του τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἢ ὁποῖα ἀντικατόπτριζε τὴν ἀπόλυτον ψυχικὴν καὶ πνευματικὴν του ἱκανοποίησιν, διότι αἱ Σέρραι ἐτίμησαν, ἔστω καὶ δι' ἀναρτίσεως μιᾶς φωτογραφίας αὐτοῦ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου, τὸ ἐκλεκτὸν τέκνον τῶν Σερρῶν καὶ Μελενίκου. Ἀνέφερα τὸ περιστατικὸν τοῦτο, ὅχι διὰ νὰ ἐπαναφέρω εἰς τὴν ἐπιφάνειαν γεγονός, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ καὶ ἐμὲ προσωπικῶς, ἀλλὰ διὰ νὰ καταδειχθῇ πόσον ὁ Φωτιάδης εἶχε συνείδησιν

(1) «Σερραϊκὰ Χρονικά», τόμος Α', σελ. 1—64. Ἀθῆναι 1953.

τῆς τιμῆς καὶ τοῦ χρέους τῶν συγχρόνων, ὅπως τιμῶσι τοὺς διαπρέψαντας συμπατριώτας μας εἰς τὸ παρελθόν, οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦν τὸ καύχημα καὶ τὴν δόξαν τῆς πατρίδος καὶ τῆς πόλεώς μας. Ἀπότοκος τῆς ἀντιλήψεως αὐτῆς ἦτο καὶ ἡ ἰδέα τῆς προβολῆς ὅλων τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν τοῦ νομοῦ Σερρῶν, οἱ ὅποιοι ἐπέδειξαν ἰδιαιτέραν δρᾶσιν εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς πνευματικῆς, κοινωνικῆς, ἐθνικῆς κλπ. δραστηριότητος, διὰ τῆς δημιουργίας παρὰ τῇ Σ.Π.Ε. Πινακοθήκης καὶ διὰ τῆς ἐκδόσεως πολυτελοῦς λευκώματος μὲ συντόμους αὐτῶν βιογραφίας, πὺ ἐκυκλοφόρησε μετὰ τὸν θάνατόν του. Διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς τε Πινακοθήκης καὶ τοῦ Λευκώματος εἰργάσθη ἐντατικῶς, πλὴν ὁ ἀδόκητος θάνατος τὸν ἐστέρησε τῆς χαρᾶς νὰ ἴδῃ τὸ ἔργον τοῦ ὀλοκληρωμένον.

Ἐλπίζομεν ὅτι μεταθανاتیως ἤδη θὰ ἴδωμεν ἀναρτωμένην τὴν προσωπογραφίαν του εἰς τὴν σειρὰν τῶν προσωποποιήτων τῆς Πινακοθήκης, διὰ νὰ ὑπενθυμίξῃ τὰ ὅσα ὑπὲρ τῆς Σ.Π.Ε. εἰδικώτερον καὶ τὴν ἐν γένει πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τῶν Σερρῶν ἔπραξεν.

Ὁ Ἀθανάσιος Φωτιάδης δὲν ὑπῆρξε μόνον ὁ ἐπιστήμων καὶ ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος μὲ τὴν εὐρυμάθειάν του καὶ τὴν βαθυτάτην νομικὴν κρίσιν, ἡ ὁποία ἐβάρυνεν εἰς τὴν ἐπιτυχῆ καὶ λαμπρὰν ἀσκήσιν τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος. Μὲ τὴν ἀπέραντον ψυχικὴν του εὐγένειαν καὶ τὸ ἀριστον ἦθος εἶχεν ἀποσπάσει τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀπεριόριστον ἐκτίμησιν ὄχι μόνον τοῦ Δικηγορικοῦ καὶ Νομικοῦ κόσμου, ἀλλὰ ὀλοκληροῦ τῆς Σερραϊκῆς κοινωνίας.

Μὲ τοιαῦτα προσόντα ἐκλήθη νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας του, τὰς γνώσεις του καὶ τὴν πείραν του εἰς δημοσίας ὑπηρεσίας. Κατὰ τὰ ἐπάρματα ἔτη τῆς βουλγαρικῆς καὶ γερμανικῆς κατοχῆς ὑπηρετήσεν ὡς Νομάρχης Χαλκιδικῆς, ἀργότερον δὲ ὡς Γενικὸς Γραμματεὺς εἰς τὴν Γενικὴν Διοίκησιν Μακεδονίας. Ὡς Νομάρχης Χαλκιδικῆς κατὰ τὰ ἔτη 1940—1944 προσέφερε τὴν βοήθειάν του, ὀργανώσας σύστημα διασώσεως καὶ διαφυγῆς ἐκ τῆς κατεχομένης Ἑλλάδος Ἀγγλων στρατιωτῶν.

Ἐπανακάμψας μετέπειτα εἰς Σέρρας ἐλάμπρυνε τὸ δικηγορικὸν λειτουργημὰ μὲ τὴν ἐπιστημονικὴν του κατάρτισιν, συμμετέσχε δὲ ἐνεργῶς, ὡς εἶδομεν, εἰς πᾶσαν πατριωτικὴν, φιλανθρωπικὴν κλπ. ἐκδήλωσιν. Πλὴν τῶν ἄλλων ἀσχολιῶν του διετέλεσε καὶ ἀντιπρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νοσοκομείου Σερρῶν, ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του δὲ ταύτην συνετέλεσεν ὥστε τὸ νοσηλευτικὸν τοῦτο ἴδρυμα νὰ ἐξελιχθῆ εἰς ἓνα τῶν ἀριωτέρων νοσοκομειακῶν συγκροτημάτων τῆς Μακεδονίας.

Αὐτὴ εἶναι ἐν περιλήψει ἡ προσωπογραφία τοῦ Ἀθανασίου Φωτιάδη, ἡ ὁποία ἐκπέμψασα κατὰ τὴν μακρὰν τοῦ βίου του διαδρομὴν τὴν ψυχικὴν καὶ πνευματικὴν του ἀκτινοβολίαν, ἃς γίνῃ καὶ ἐφεξῆς ὁδηγὸς καὶ παράδειγμα εἰς τοὺς ἐπιγενομένους Σερραίους.

Τὸ σύντομον ἱστορικὸν τῆς ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας τοῦ ᾠδείου Σερρῶν «ΟΡΦΕΥΣ», ὡς προκύπτει ἐκ τῶν πρακτικῶν συνεδριάσεως τοῦ Δ. Συμβουλίου αὐτοῦ.

Οἱ λόγοι, οἱ ὁποῖοι ἐπέβαλον τὴν ἴδρυσιν τοῦ Συλλόγου «ᾠρφεὺς» ἦσαν καθαρῶς ἔθνικοί. Ἐμφανῶς μὲν οἱ σκοποὶ τοῦ ἦσαν καλλιτεχνικοὶ (μουσική-θέατρον), εἰς τὴν πραγματικότητά ὅμως ἐπεδιώκετο ἢ διὰ συναυλιῶν καὶ θεατρικῶν παραστάσεων δημιουργία πόρων πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Μακεδονικοῦ ᾠγῶνος, συνάμα δέ, διὰ τῆς πρὸς τοῦτο περιοδείας εἰς τὰ χωρία τοῦ νομοῦ, ἢ ἐνίσχυσιν τοῦ ἔθνικοῦ φρονήματος τῶν κατοίκων καὶ ἢ μεταφορὰ ὄπλων καὶ πυρομαχικῶν εἰς τὰ ἀνά τὴν ὑπαιθρον δρῶντα ἀποσπάσματα τῶν Ἑλλήνων Ἀνταρτῶν.

Μετὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Μακεδονίας, ἔπαυσε πλέον ὑφιστάμενος ὁ κύριος σκοπὸς δι' ὃν ἰδρύθη ὁ «ᾠρφεὺς» καὶ παρέμεινε πλέον οὗτος ὡς καθαρὸν καλλιτεχνικὸν σωματεῖον, χωρὶς ὅμως καμμίαν ἰδιαιτέραν δρᾶσιν, λόγῳ τοῦ ἀμέσως ἐπακολουθήσαντος πρώτου Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου καὶ τῆς καταλήψεως τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Βουλγάρων.

Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσαν μετὰ τὸ 1918 ἀνασύστασιν τοῦ Συλλόγου ὑπὸ 19 παλαιῶν μελῶν αὐτοῦ, προσετέθη εἰς τὰς ἐπιδιώξεις του καὶ ἡ διάδοσις καὶ ἐνίσχυσιν τοῦ κλασσικοῦ ἀθλητισμοῦ, αἱ δὲ μετέπειτα διοικήσεις προσέθεσαν καὶ τμημα ποδοσφαίρου, ὅπερ εἶχε δυσμενῆ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Συλλόγου, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι δὲν ἠδύναντο νὰ ἀνταποκριθῶν μὲ τὸ αὐτὸ πρέπον ἐνδιαφέρον ὅλοι οἱ τομεῖς τῶν ἐπιδιώξεών του, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι τὸ τμημα τοῦ ποδοσφαίρου ἀπῆτει συνεχῶς σημαντικὰς δαπάνας, οὐδὲν ἀποδίδον καὶ ἀπορροφῶν ὄχι μόνον τὰ ἐκ τῶν συναυλιῶν καὶ ἄλλων ἐμφανίσεων ἔσοδα τοῦ Σωματείου, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἔκτακτα ἐκ δανείων, ἐπιχορηγήσεων, ἐνοικίων κλπ. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι ἐντὸς ἐλαχίστου χρόνου, μικροτέρου τῆς διαιτίας, ἐξηντλήθη ἐν τῷ συνόλῳ του ποσὸν 200.000 δραχμῶν περίπου, προερχομένων ἐκ καθυστερουμένων μισθωμάτων τῆς αἰθούσης, δαπανηθέντων δὲ σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου ὑπὸ τοῦ τμήματος τοῦ ποδοσφαίρου. Ἀποτέλεσμα δὲ αὐτῆς τῆς καταστάσεως ἦτο καὶ ἡ σημαντικὴ μείωσις ἐπιδόσεως εἰς τὸν καλλιτεχνικὸν τομέα καὶ εἰδικώτερον εἰς τὸν κλάδον τῆς μουσικῆς, διότι ὁ τοῦ θεάτρον εἶχε σχεδὸν ἐγκαταλειφθῆ.

Εἰς τὰς κατ' ἔτος γενικὰς συνελεύσεις, ἐτίθετο κατὰ κανόνα, πρωτοβουλία τοῦ ᾠ. Φ., θέμα διαχωρισμοῦ τῶν οικονομικῶν διαχειρίσεων τῶν κλάδων μουσικῆς καὶ ἀθλητισμοῦ, εἰδικώτερον δὲ τοῦ ποδοσφαίρου, τοῦ ὁποίου καὶ αὐτοῦ φυσικὸν ἦτο αἱ ἐπιδόσεις νὰ εἶναι μειωμένα, ἀποκρουόμενον ὅμως μετὰ φανατισμοῦ ὑπὸ τῶν φίλων αὐτοῦ (ποδοσφαίρου), ἕως ὅτου μετὰ

πάροδον ἐτῶν κατέστη πλέον ὑπὸ πάντων κατανοητὸν ὅτι ἐχρειάζετο κάποια ἀναδιαμόρφωσις τῶν ἐνδιαφερόντων τοῦ Συλλόγου.

Ἐπὶ τοιαύτας πιθανῶς συνθήκας ἐγένετο ἡ ἐκλογή ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας τῶν μελῶν τῆς Γεν. Συνελεύσεως τοῦ Ἁ. Φ., ὡς προέδρου τοῦ Συλλόγου, ὁ ὁποῖος ἐπιθυμῶν νὰ προωθήσῃ τὸν κλάδον τῆς μουσικῆς, εὐρισκόμενος δὲ πρὸ τῆς γνωστῆς μετὰ φανατισμοῦ ἀντιδράσεως τῶν φίλων τοῦ ποδοσφαίρου, κατέληξε μετὰ μελέτην τοῦ ὅλου θέματος εἰς τὴν ἐξῆς λύσιν :

Νὰ ἰδρυθῇ ἰδιαίτερος, αὐτοτελὴς διοικητικῶς καὶ οἰκονομικῶς, ὄργανισμὸς διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ κλάδου τῆς μουσικῆς, ἡ ὁποία θὰ ἐπιτυγχάνετο μὲ τὴν ἰδρυσιν Ὁδείου ἐν Σέρραις, μὲ τὸν ἴδιον βέβαια τίτλον τοῦ «Ὁρφέως», ἀφοῦ θὰ ἐπηγάζεν ἐξ αὐτοῦ καὶ θὰ ἦτο δημιουργήμα αὐτοῦ, ὁ δὲ «Ὁρφεὺς» νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν θεραπείαν τῶν ἄλλων κλάδων του καὶ κυρίως τοῦ ἀθλητισμοῦ.

Αἱ σκέψεις αὗται ἐπεκροτήθησαν ἐνθέρμως ἀπὸ ὅλα τὰ μέλη τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ «Ὁρφέως» καὶ ἤρχισε πλέον νὰ μελετᾶται ὁ τρόπος ἀντιμετωπίσεως καὶ ἐξευρέσεως τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς τοῦτο δαπανῶν. Ἡ ἐξάρτησις τοῦ ζητήματος αὐτοῦ ἐκ τῶν συνδρομῶν τῶν μελῶν, τῶν ἐπιχειρήσεων (Δημοτικῶν, Κρατικῶν ἢ ἄλλων Ὁργανισμῶν) καὶ τῶν διδασκτρῶν τῶν μαθητῶν, βασιζομένων εἰς τὴν ἐθελουσίαν προσφορὰν τῶν δωρητῶν, μὴ παρέχουσαν ὅμως οὐδεμίαν βεβαιότητα ὅσον ἀφορᾷ τὸν χρονικὸν καὶ ποσοτικὸν προσδιορισμὸν των, οὐδόλως ἐγγυᾶτο τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν ἐνθὸς Ὁδείου, ἔχοντος ἀνάγκην παγίων πόρων πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν δαπανῶν τῆς τακτικῆς λειτουργίας αὐτοῦ (μισθοὶ διδακτικοῦ κλπ. προσωπικοῦ, μισθώματα καταλλήλου κτιρίου, ἀγορὰ καὶ συντήρησις μουσικῶν ὀργάνων κλπ.). Προεκρίθη κατόπιν τούτου ἡ πρότασις τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Συμβουλίου Β. Παπαλεξίου περὶ δημιουργίας παγίων πόρων, διὰ μικρᾶς ἐπιβαρύνσεως τῆς καταναλώσεως τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος διὰ φωτισμὸν, ὑπὲρ τοῦ Ὁδείου.

Ἐπὶ διετίαν τὸ Δ. Συμβούλιον κατέβαλλε τεραστίας προσπάθειας διὰ τὴν ἐπιδίωξιν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ, κατ' ἐπανάληψιν δὲ ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ (Α. Φ.) ἰδίαις του δαπάναις μετέβη εἰς Ἀθήνας ὥστε νὰ ἐπιτύχῃ διὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Κοινοβουλίου τὴν πρότασιν καὶ ψήφισιν σχετικοῦ νόμου.

Φυσικὸν ἦτο ἡ προσπάθεια αὐτῆ τοῦ «Ὁρφέως» νὰ δημιουργήσῃ ἀντιδράσεις εἰς μερίδα τοῦ Σερραϊκοῦ κοινοῦ, ἡ ὁποία δι' ἐντύπων καὶ ψηφισμάτων ἰδιωτῶν καὶ τινων ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων κατεδίκαζε τὴν ἐπιβολὴν τοιαύτης, ὡς ἔλεγεν, φορολογίας.

Ἡ θῆλῃσις ὅμως τῶν διοικούντων τὸν «Ὁρφέα» καὶ ἡ πίστις των εἰς τὸ ἔργον ποὺ ἀνέλαβον δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ καρποφορήσουν καὶ εἰς μίαν τελευταίαν συζήτησιν μὲ τὸν τότε Ἐφυπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν ἀείμνη-

στον Δημήτριον Χέλμην, ἔλαβεν ὁ Α. Φ. τὴν τελειωτικὴν ὑπόσχεσιν νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς ψήφισιν τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον, ὅπερ τῷ εἶχε παραδοθῆ ἕτοιμον, συντεταγμένον, καὶ τὸ ὁποῖον ἀπετέλεσε τὸν νόμον 6933/34, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐπεβάλλετο εἰδικὸν τέλος ὑπὲρ τοῦ Ὁρθείου Σερρῶν « Ὁρφεύς », ἐπὶ ἐκάστου ὠριαίου χιλιοβάττ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος καταναλισκομένου πρὸς φωτισμὸν τῆς πόλεως καὶ ἐπὶ ἐκάστου εἰσητηρίου τῶν κινηματογράφων καὶ δημοσίων θεαμάτων τῆς πόλεως.

Ἦδη εἶχεν ἰδρυθῆ τὸ νομικὸν πρόσωπον τοῦ Ὁρθείου.

Ἰδρυταὶ αὐτοῦ ὑπῆρξαν οἱ :

1. Ἀθανάσιος Φωτιάδης, δικηγόρος
2. Γεώργιος Μόσχου »
3. Σταῦρος Παυλίδης, ἔμπορος
4. Βασίλειος Παπαλεξίου, ὑπάλληλος Δήμου
5. Κωνσταντῖνος Σχοινᾶς, ἰδιωτικὸς ὑπάλληλος
6. Κωνσταντῖνος Φωκᾶς, βιβλιοχαρτοπώλης
7. Στέργιος Χ. Ἀγγέλου, ἔμπορορράπτῃς
8. Γεώργιος Καραλέμπας, λογιστῆς
9. Κωνσταντῖνος Περδικάρης, ἐπιχειρηματίας
10. Ἰωάννης Ζούνης, ἰδ. ὑπάλληλος
11. Βασίλειος Σταυρίδης, τυπογράφος
12. Δημήτριος Μικρούλης, κομμωτής.

Οὗτοι συνῆλθον τὴν 1 Φεβρουαρίου 1934 εἰς τὸ δικηγορικὸν γραφεῖον τοῦ κ. Α. Φ., ὅπου συνετάχθη καὶ ὑπεγράφη τὸ πρωτόκολλον ἰδρύσεως, ἐξελέγη δὲ καὶ προσωρινὴ Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν :

1. Ἀθαν. Φωτιάδου
2. Γεωργ. Μόσχου
3. Σταυρ. Παυλίδη
4. Κων. Φωκᾶ
5. Βασ. Παπαλεξίου
6. Κων. Σχοινᾶ καὶ
7. Γεωργ. Καραλέμπα,

εἰς ἣν ἀνετέθη ἡ ἐπιμέλεια διὰ τὴν σύνταξιν καὶ ἔγκρισιν τοῦ καταστατικοῦ, ἡ συνέχισις τῶν προσπαθειῶν διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ὡς ἄνω νόμου καὶ

ἡ προσωρινὴ διοίκησις μέχρις ἐκλογῆς τῆς Ἐφορείας τοῦ Ὠδείου ὑπὸ τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῶν μελῶν αὐτοῦ.

Τὴν 28-12-1934 ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Ἐφημερίδα Κυβερνήσεως ὁ ὡς ἄνω νόμος (6933) καὶ τὴν 12-1-1935 ἡ Προσωρινὴ Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισε τὴν σύγκλισιν τῆς Γεν. Συνελεύσεως, ἡ ὁποία καὶ πράγματι συνελθοῦσα τὴν 23 τοῦ ἰδίου μηνός, ἐξέλεξε τὰ μέλη τῆς Ἐφορείας αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα τὴν ἐπομένην κατητίσθησαν εἰς σῶμα, ἀποτελεσθὲν ἐκ τῶν :

1. Ἀθαν. Φωτιάδου ὡς Προέδρου
2. Νικ. Στρατάκη ὡς Ἀντιπροέδρου
3. Σταύρου Σταυρίδου ὡς Γραμματέως
4. Βασ. Παπαλεξίου ὡς Ταμίου
5. Κων. Σχοινᾶ ὡς Κοσμήτορος
6. Θεοδ. Θαλασσινοῦ
7. Ἀθαν. Παρίση
8. Κων. Φωκᾶ καὶ
9. Πέππο Καμπελῆ ὡς μελῶν.

Κατὰ τὴν συνέλευσιν ταύτην ἐτονίσθη ἰδιαίτερος ὅτι ἡ ἴδρυσις τοῦ Ὠδείου ὠφείλετο εἰς τὰς προσπάθειάς, τὰς ὁποίας ἐπὶ διετίαν εἶχε καταβάλει ἡ διοίκησιν τοῦ «Ὀρφέως» διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν, διοργανώσασα ἐκτὸς ἄλλων καὶ εἰδικὰς συναυλίας διὰ προσκλήσεως καλλιτεχνῶν ἐκ Θεσσαλονίκης πρὸς ἀφύπνισιν τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ κοινοῦ διὰ τὴν μουσικὴν, καὶ ἐν τέλει, δι' ἀποφάσεως τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῶν μελῶν του (τοῦ «Ὀρφέως»), παραχωρήσαντος δωρεὰν εἰς τὸ Ὠδεῖον ὅλα τὰ μουσικά του ὄργανα, ἀξίας 100.000 δραχμῶν περίπου. Κατὰ τὴν συνέλευσιν ταύτην ἀπεφασίσθη ἡ ἀνάρτησις τῶν φωτογραφιῶν τῶν Ἀθ. Φωτιάδη καὶ Β. Παπαλεξίου εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ὠδείου, τοῦ μὲν πρώτου διὰ τὰς ἀόκνους καὶ δαπανηρὰς προσπάθειάς του διὰ τὴν ἴδρυσιν αὐτοῦ, τοῦ δὲ δευτέρου διὰ τὴν ἔμπνευσίν του πρὸς ἐξεύρεσιν τῶν παγίων πόρων, ἀπεφασίσθη δὲ καὶ ἡ ἀνάρτησις τῶν εἰκόνων ὄλων τῶν ἰδρυτῶν αὐτοῦ.

Ἡ δρᾶσις καὶ τὰ ἐπιτεύγματα τοῦ Ὠδείου ὑπῆρξαν τῶ ὄντι καταπληκτικά. Τὸ πρῶτον κτίριον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγκατεστάθη (ἡ οἰκοδομὴ τῆς ἄλλοτε Ὀθωμανικῆς Τραπεζίης), εἶχε διαρρυθμισθῆ καὶ τακτοποιηθῆ κατὰ τόσον ἄρτιον καὶ καλλιτεχνικὸν τρόπον, ὥστε νὰ προκαλέσῃ τὸν ἀπροκάλυπτον ἐνθουσιασμὸν ὄλων τῶν πολιτῶν. Δυστυχῶς μετ' ὀλίγων μόνον μηνῶν λειτουργίαν κατεστράφη ἐκ πυρκαϊᾶς κατὰ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου 1935, καὶ ἔκτοτε ἐστεγάζετο εἰς ἄλλα ἐπὶ ἐνοικίῳ οἰκήματα.

Τὸ γεγονός τοῦτο συνετέλεσεν εἰς τὴν λήψιν ἀποφάσεως τοῦ Δ. Συμβουλίου, ὅπως ἐπισπεύσῃ τὰς ἐνεργείας του διὰ τὴν ἀπόκτησιν ἰδιοκτητοῦ ἀκινήτου, τὸ ὁποῖον ὅμως θὰ ἔπρεπε νὰ ἱκανοποιῆ ὄχι μόνον τὰς καθ' αὐτὸ

ἀνάγκας λειτουργίας τοῦ Ὁδείου, ἀλλὰ καὶ ἄλλας γενικωτέρας τοιαύτας τῆς πόλεως. Ἦδη εἶχον προηγηθῆ συνεννοήσεις τῶν Α. Φωτιάδης καὶ Θ. Θαλασσινοῦ ἐκ μέρους τῆς Διοικήσεως τοῦ Ὁδείου μετὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις λογοτέχνου κ. Θ. Συνοδινοῦ καὶ τοῦ Συλλόγου Ἑλλήνων Ἡθοποιῶν, διὰ τὴν δημιουργίαν εἰς τὴν πόλιν μας αἰθούσης καταλλήλου διὰ θεατρικὰς παραστάσεις, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἠδύναντο τὰ θεατρικὰ συγκροτήματα τῆς πρωτεύουσῃς νὰ κάμνουν τὰς ἐμφανίσεις των, ἔναντι μικροῦ ποσοστοῦ ἐκ τῶν ἐσόδων τῶν παραστάσεων, ἀγομένου ὅμως εἰς πίστωσιν δανείου, ὅπερ θὰ ἐχορηγεῖτο διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν. Τὰ σχέδια ὄθεν τοῦ κτιρίου περιελάμβανον ἰδιαιτέρας αἰθούσας διδασκαλίας τῶν μαθημάτων καὶ δοκιμῶν, καὶ συγχρονισμένην αἴθουσαν χωρητικότητος τοῦλάχιστον 500 προσώπων, εἰδικῶς διαρρυθμιζομένην κατὰ περιστάσιν, ὥστε νὰ εἶναι κατάλληλος διὰ συναυλίας, θεατρικὰς παραστάσεις καὶ διαφόρους ἄλλας συγκεντρώσεις (χορευτικὰς, ἐορταστικὰς κλπ.).

Πράγματι δὲ αἱ προσπάθειαι αὗται ἐκαρποφόρησαν καὶ ὁ ἀπαιτούμενος χώρος ἐξευρέθη καὶ ἐξησφαλίσθη. Ἡ ἐπιτυχία τῶν προσπαθειῶν αὐτῶν ὠφείλετο κατὰ μέγα μέρος καὶ εἰς τὴν ἀποτελεσματικὴν συμβολὴν τοῦ τότε Δημάρχου κ. Γ. Μόσχου καὶ τῆς πλειοψηφίας τῶν μελῶν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου ἀποτελεσθεΐσης ἐκ τῶν :

- 1.—Ἀλεξάνδρου Τριανταφυλλίδου,
- 2.—Δημητρίου Γούναρη,
- 3.—Χρήστου Δημοπούλου,
- 4.—Θεοδ. Ζίχναλη,
- 5.—Ζήση Καροφύλλη,
- 6.—Μιχ. Κατσανοπούλου,
- 7.—Ἀθην. Παπαπαναγιώτου,
- 8.—Πέτρου Παπαχαραλαμπίδη καὶ
- 9.—Δημ. Παυλίδη,

ἐκτὸς τῶν Ν. Γώγα, Α. Παπαντωνίου καὶ Ἰ. Μέρτζιου μειοψηφισάντων.

Ἡ λειτουργία τοῦ Ὁδείου τελοῦσα ὑπὸ τὴν εὐγενῆ καὶ ἐφελουσίαν ἐποπτείαν καὶ τοῦ Δ/ντοῦ τοῦ Κρατικοῦ Ὁδείου Θεσ/νίκης κ. Ἀλεξ. Καζαντζῆ, ὑπῆρξεν παραδειγματική, ἀποσπάσασα τὸν θαυμασμόν ὅλων τῶν καλλιτεχνῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους ἐνεγράφησαν 180 μαθηταί, εἰς τὰς σχολὰς αὐτοῦ, τῶν κάτωθι μαθημάτων :

- 1) Πιάνου,
- 2) Βιολίου καὶ βιόλας,
- 3) Βιολοντσέλλου,

- 4) Βαθυχόρδου (κόντρα μπάσο)
- 5) Πνευστών,
- 6) Μονωδίας,
- 7) Χορωδίας,
- 8) Μουσικῆς δωματίου καὶ
- 9) Θεωρίας.

Τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν προσελαμβάνετο μετὰ συμβουλευτικὴν γνώμην καὶ τοῦ Δ/ντοῦ τοῦ Κρατικοῦ ᾠδείου Θεσ/κης κ. Ἀλεξ. Καζαντζῆ, ἐδίδαξαν δὲ κατὰ τὰ 4 σχολικὰ ἔτη μέχρι τοῦ πολέμου οἱ ἑξῆς :

1) Ἀλέξ. Μπλενόβ,	Βιολι καὶ Δ/ντῆς τοῦ ᾠδείου,
2) Μάρκος Ἰωαννίδης	» βοηθός,
3) Β. Κοριτσάνης	»
4) Σ. Κασάρας	»
5) Γ. Γεωργιάδης	πιάνο
6) Ἀλεξάνδρα Μπουναπάτσι	»
7) Μαρίκα Οἰκονόμου	»
8) Δις Ἀσικιὰν	μονωδία καὶ πιάνο,
9) Χρ. Σταματίου	θεωρητικά,
10) Βαῖου	πνευστά.

Ἐξοπλισμὸς διὰ μουσικῶν ὀργάνων ἐπραγματοποιήθη ὡς ἑξῆς :

α') Διέθεσαν ἀρχικῶς οἱ καθηγηταὶ Μπλενόβ καὶ Γεωργιάδης τὰ ἰδικά των πιάνο δωρεάν.

β') Ἠγοράσθησαν ἓνα μεταχειρισμένο καὶ δύο καινούργη.

γ') Ὁ Σύλλογος Ἀπόλλων ἐδῶρησε ἓνα βιολοντσέλο καὶ

δ') Ὁ . . . . . Πασχαλιᾶς διέθεσε τὸ ἰδικόν του κόντρα μπάσο (βαθυχόρδον).

Ἐπειδὴ ὅμως οἱ μαθηταὶ δὲν διέθεταν ἰδιόκτητα πιάνο πρὸς μελέτην, τὸ ᾠδεῖον ἐρρύθμισε τὴν δωρεάν μελέτην εἰς τὰ ἰδικά του πιάνο, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐπῆρκουν αὐτὰ καὶ διὰ τοὺς δύο σκοποὺς (διδασκαλία καὶ μελέτη), ἐνοικίαζε ἰδιωτικὰ τοιαῦτα.

Αἱ ἐπιδόσεις τῶν μικρῶν μαθητῶν ὑπῆρξαν ἀξιοθαύμαστοι. Κατηρτίσθη μικρὰ ὀρχήστρα δωματίου ἀπὸ καθηγητᾶς καὶ προχωρημένους μαθητᾶς, καθὼς ἐπίσης καὶ ὀλόκληρη συμφωνική, εἰς τὴν ὁποίαν ὅμως παρεκαλοῦντο ὅπως συμμετέχουν ἐκτὸς τῶν καθηγητῶν καὶ εἰδικοί καλλιτέχναι ἐκ τοῦ ᾠδείου Θεσ/νίκης.

Ἐκτὸς τῶν κατ' ἔτος μαθητικῶν ἐπιδείξεων ποὺ ἐγένοντο εἰς τὸ κινηματοθέατρον «Κρόνιον», ἐπραγματοποιήθησαν ἀρκεταὶ ἐμφανίσεις ὑπὸ τὴν Δ/νσιν τοῦ κ. Μπλενόβ, τῆς μουσικῆς δωματίου, τῆς μεγάλης ὀρχήστρας, μεῖζον κλασσικῶν μουσουργῶν καὶ Ἑλλήνων—(μία ἐξ αὐτῶν εἰς Σιδηρόκα-

στρον—, καὶ τῆς χορωδίας ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτῆ τοῦ κ. Σταματίου, ἐκτὸς τῶν διαφόρων ρεσιτὰλ τῶν κ. κ. καθηγητῶν. Ἐκδηλώσεις ἀνάλογοι μουσικαὶ ἐγένοντο καὶ κατὰ τὰς ἐθνικὰς ἑορτὰς τῆς 25 Μαρτίου κλπ., καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν πρωτομαγιά, χάριν τῶν ἐργατῶν, εἰς τὸ Δημοτικὸν στάδιον.

Χαρακτηριστικὸν τῆς κινήσεως αὐτῆς ὑπῆρξεν ὅτι ἐντὸς 2—3 ἐτῶν, ἠγοράσθησαν ἀπὸ πολίτας Σερραίους περὶ τὰ 30 πιάννα, πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν πρώτων μαθητῶν τοῦ Ὁδείου ἐπέδειξαν βραδύτερον ζηλευτὴν ἐπίδοσιν εἰς τὴν καλλιτεχνίαν. Τὸ σπουδαιότερον δὲ ὅτι ἀπὸ ἄποψιν ἠθικὴν τὸ Ὁδεῖον ἀνεδείχθη εἰς πρότυπον ἠθικῆς κοινωνικῆς διαβιώσεως, ἀποσπᾶσαν τὸν θαυμασμὸν καὶ τὸν σεβασμὸν τοῦ κοινοῦ καὶ τῶν γονέων.

Αἱ ἐκ τοῦ νόμου πάγιοι πόροι τοῦ Ὁδείου ἐπέτρεψαν τὴν ἀνετον ἀνάπτυξιν τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ ὁποίου ἐκινεῖτο εἰς ἓνα πλαίσιον 350 ἕως 500 χιλιάδων δραχμῶν.

Πλέον αὐτοῦ, ἡ πρὸς αὐτὸ ἐκτίμησις τοῦ κοινοῦ, συνετέλεσεν εἰς τὴν προσφορὰν διαφόρων δωρεῶν ἐκ μέρους τοῦ Δήμου Σερρῶν, τῆς Ἑταιρίας Τζῶν Μόνκς—Γιοῦλεν καὶ Υἱοί, τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἄλλων, ὁ δὲ ἐν Ἀθήναις συμπολίτης μας καὶ διδάσκαλος ἄλλοτε τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας Ν. Δέλλιος, κατέλιπε διὰ τῆς διαθήκης του ἐν ἀρμόνιον καὶ δρχ. 10.000, ἵνα διὰ τῶν τόκων αὐτοῦ βραβεύεται κατ' ἔτος ὁ ἀριστεύων μαθητής.

Τέλος τὸ ἔτος 1939 ἐγένετο ἐκ μέρους τοῦ κ. Νομάρχου πρότασις πρὸς τὸ Ὁδεῖον ὅπως ἀναλάβῃ τὴν διοργάνωσιν καὶ τῆς Φιλαρμονικῆς Μουσικῆς (πνευστῶν), μὴ πραγματοποιηθεῖσαν ὅμως λόγῳ τοῦ ἐπελθόντος Ἑλληνοἰταλικοῦ πολέμου,

Εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ σημειωθῇ ὅτι ἐκ μέρους τοῦ Ὁδείου ἀπενεμήθη τὸ πρῶτον πτυχίον πιάνου εἰς τὴν συμπολίτιδά μας κ. Ἑλπινίην Κορέντη σύζ. Τηλ. Σίμογλου τὸ ἔτος 1937, μετὰ δοκιμασίαν ἐνώπιον Ἐπιτροπῆς ἀποτελεσθεῖσης ἐκ τῶν κ. κ. Ἀλεξ. Καλαντζῆ Δ/νοῦ τοῦ Κρατικοῦ Ὁδείου Θεσ/νίκης, Τέο Χόφμαν καθηγητοῦ πιάνου τοῦ ἰδίου Ὁδείου καὶ τοῦ κ. Γ. Γεωργιάδου καθηγητοῦ τοῦ ἰδικοῦ μας.

Παρενεβλήθησαν βέβαια δυσχέρειαι πολλαὶ καὶ ἐχρειάσθησαν προσπάθειαι συνεχεῖς διὰ τὴν ἀντιμετώπισίν των. Κυριωτέρα ὅμως ταύτων ὑπῆρξεν ἡ διὰ τοῦ νόμου 505/37 κατάργησις τοῦ τέλους ἐπὶ τῶν εἰσιτηρίων τῶν κινήματογράφων καὶ δημοσίων θεαμάτων, προσελθοῦσα πιθανῶς ἕξ ἐνεργειῶν τῶν κινήματογραφικῶν ἐπιχειρήσεων, τὰ εἰσιτήρια τῶν ὁποίων ἐπεβαρύνοντο μὲ τέλος 0,50 δρχ. ἕκαστον, χωρὶς βέβαια καμμίαν περικοπὴν τῶν ἰδικῶν των δικαιωμάτων. Εἰς τὰς ἐνεργείας τῆς Ἐφορείας πρὸς ἐπαναφορὰν τοῦ καταργηθέντος τούτου τέλους, παρέσχεν πολύτιμον συνδρομὴν ὁ λογοτέχνης κ. Θ. Συναδινὸς καὶ ὁ ἐν Ἀθήναις Σύλλογος Ἡθοποιῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ὅπωςδήποτε ὅμως τὸ γεγονός αὐτὸ εἶχεν ὡς ἀναπόφευκτον συνέπειαν νὰ ἀνασταλοῦν προσωρινῶς αἱ ἐργασίαι ἀνοικοδομήσεως, πρὸς ὃν σκοπὸν ἤρχισεν ἤδη νὰ καταρτίζωνται τὰ σχετικὰ σχέδια. Ἐπὶ διετίαν ὀλόκληρον μέχρι τοῦ Ἑλληνικοῦ πολέμου δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ ἐπαναφερθῇ τὸ τέλος τοῦτο, παρὰ τὰς πρὸς τοῦτο ὑποσχέσεις καὶ τοῦ τότε Δ/ντοῦ Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν τοῦ Ἑπιχειρηματικοῦ Παιδείας κ. Μπασσιᾶ, ἀντιθέτως δὲ ἠπειλεῖτο ἡ κατάργησις καὶ τῶν τελῶν ἐπὶ τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ. Πάντως ἡ λειτουργία τοῦ Ὁδείου συνεχίζετο κανονικῶς μέχρι καὶ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1939—40 ὅτε πλέον διεκόπησαν, μὴ ἐπαναληφθέντα λόγῳ τοῦ πολέμου καὶ τῆς βουλγαρικῆς κατοχῆς, ὅτε διηρπάγη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ ὅλη ἡ περιουσία αὐτοῦ.

Ἡ θητεία τῆς πρώτης ἐκλεγείσης Ἐφορείας, ἔληξε κανονικῶς τὸν Αὐγούστου 1936, ὅτε ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Γεν. Συνελεύσεως νέον, ἀποτελεσθὲν ἐκ τῶν :

1) Ἀθαν. Φωτιάδου	Προέδρου
2) Νικ. Στρατάκη	Ἀντ/δρου
3) Στ. Παυλίδη	Γεν. Γραμμ.
4) Ἀποστ. Παπαδοπούλου	Ταμείου
5) Κων. Σχοινᾶ	Κοσμ. καὶ
- 6) Κων. Φωκᾶ, 7) Ἰωάν. Πατισοπούλου, 8) Θ. Θαλασσινοῦ καὶ 9) Χρήστου Χρησιτίδη ὡς μελῶν μετοικήκαντος δὲ τὸ ἐπόμενον ἔτος τοῦ κ. Στρατάκη εἰς Ἀθήνας τὴν θέσιν αὐτοῦ κατέλαβεν ὁ Βασ. Παπαβασιλείου δικηγόρος.

Ἡ τρίτη καὶ τελευταῖα ἀνανέωσις τῆς θητείας τῆς Ἐφορείας, ἔλαβε χώραν τὸν Αὐγούστου 1938, ἀποτελεσθεῖσης ἐκ τῶν :

- 1) Ἀθαν. Φωτιάδου Προέδρου
- 2) Θ. Θαλασσινοῦ Ἀντιπροέδρου
- 3) Στ. Παυλίδη Γεν. Γραμματεὺς
- 4) Β. Παπαλεξίου Ταμίου
- 5) Κ. Σχοινᾶ Κοσμήτορος καὶ
- 6) Βασ. Σταυρίδη, 7) Στέργ. Χατζηστεργίου, 8) Κ. Φωκᾶ καὶ
- 9) Ἀν. Σταυρίδη ὡς μελῶν αὐτῆς.

Τέλος δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι κατὰ τὴν συνεδρίασιν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου ὅπερ προτάσει τοῦ τότε Δημάρχου κ. Γ. Μόσχου ἀπεφάσισε τὴν παραχώρησιν τῆς ὀριζοντίου ἰδιοκτησίας, παρέστησαν καὶ ἐπήφισαν ὑπὲρ τῆς προτάσεως οἱ Δημοτικοὶ Σύμβουλοι :

- 1) Ἀλέξ. Τριανταφυλλίδης
- 2) Δημ. Γούναρης
- 3) Χρ. Δημόπουλος
- 4) Θεόδ. Ζίχναλης
- 5) Ζήσης Καρυοφύλης

- 6) Μιχ. Κατσανόπουλος
- 7) Ἰθαν. Παπαπαναγιώτου
- 8) Πέτρος Παπαχαραλαμπίδης και
- 9) Δημ. Παυλίδης

μειοψηφισάντων τῶν :

- 1) Νικ. Γώγα
- 2) Λεων. Παπαντωνίου και
- 3) Ἰωάν. Μέρτζιου.

Περατοῦντες τὴν περὶ Φωτιάδου καὶ τῆς ἰδρύσεως τοῦ ᾠδείου Σερρῶν ἐργασίαν μας, δημοσιεύομεν ἐνταῦθα μίαν εἰκόνα τῆς φιλαρμονικῆς τοῦ «ᾠρφέως» ἡ ὁποία ἔλαβε μέρος εἰς τὰς ἐορταστικὰς ἐκδηλώσεις κατὰ τοὺς διενεργηθέντας τὴν 9 Ἀπριλίου τοῦ 1906, εἰς Ἀθήνας Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνας, μὲ συμμετοχὴν 900 περιπότου ἀθλητῶν ἐξ ὅλης τῆς Εὐρώπης.

Ἡ συρροὴ ὁμογενῶν ἐκ Μακεδονίας, Θράκης, Αἰγύπτου, Σμύρνης, Κύπρου καὶ ἐκ πάσης γωνίας γῆς, πλὴν τοῦ διεθνοῦς χαρακτηρισμοῦ, προσέδωσαν εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς αὐτοὺς ἀγῶνας τοῦ 1906 χαρακτηριστὴρα πανελλήνιον καὶ ὑπεγράμμισε τὴν ψυχικὴν ἐνότητα καὶ τὴν πατριωτικὴν ἔξαρσιν καὶ θέλησιν ἐλευθέρων καὶ ὑποδούλων, δι' ἀνεξαρτησίαν.

Ἡ φιλαρμονικὴ τῶν Σερρῶν, μετὰ τῆς φιλαρμονικῆς τοῦ Μοναστηρίου, συνώδευσαν κατὰ τὴν κἀθοδον των εἰς Ἀθήνας περὶ τοὺς 16 Ἀθλητὰς ἐκ Μακεδονίας ὡς καὶ πλῆθος Μακεδόνων. Τὸ ἀτμόπλοιον τοῦ Τζῶν «Ἡρα» προερχόμενον ἐκ Θεσσαλονίκης κατέπλευσεν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Πειραιῶς τὴν 2 μ. μ. τῆς 7ης Ἀπριλίου 1904. Ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Ἀγῶνων, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Σπυρ. Λάμπρου, Καλλιγᾶ, Μίλδνερ κ. ἄ. ὑπεδέχθη τοὺς Μακεδόνας εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν τῆς Ὀμονοίας, ὃ δὲ συγκεντρωθεὶς κόσμος μὲ ἔξυλον ἐνθουσιασμὸν καὶ ζητωκραυγὰς ὑπὲρ τῆς Μακεδονίας συνώδευσεν αὐτοὺς ἐν χαρμῶσιν διαδηλώσει μέχρι τῆς αἰθούσης τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ὅπου ἐγένετο ἡ ἐπίσημος ὑποδοχὴ καὶ δεξίωσις. Οἱ Μακεδόνες εἰς ἄκρον συγκεκινημένοι ἀνταπέδιδον τὰς ζητωκραυγὰς, σείοντες τὰ καπέλλα των καὶ τὰ ἐρυθρὰ καλύμματα (φέσια) εἰς τὸν ἀέρα.

Ἡ δημοσιευομένη εἰκὼν προέρχεται ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς Οἰκογενείας Ἰωάννου Παπάζογλου, ὅστις ἐδολοφονήθη βραδύτερον ὑπὸ τοῦ Νεοτουρκικοῦ κομμιτάτου κατὰ τὸ 1908, ὡς ἐπικίνδυνος εἰς αὐτοὺς λόγῳ τῆς ἐν γένει ἐθνικῆς του δράσεως καὶ τῆς στενῆς συνεργασίας του μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου Σερρῶν εἰς τὴν Ὀργάνωσιν τῶν Ἀνταρτικῶν Ὀμάδων. Ἀπο-

• Η φιλαρμονική του «Όρφείου», η οποία έλαβε μέρος εις τας ξεροτασικὰς ἐκδηλώσεις κατὰ τοὺς διενεργηθέντας εἰς Ἀθήνας Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας τοῦ 1906.

τελεῖ δὲ αὕτη δεῖγμα τῆς μουσικῆς παραδόσεως ἣτις μέχρι σήμερον συνεχίζεται ἔντονος ὑπὸ τοῦ «Ὁρφέως»,

Εἰς τὴν φωτογραφίαν, πλὴν τῶν μελῶν τῆς φιλαρμονικῆς, διακρίνονται ὁ ἀρχιμουσικὸς Βαΐου καὶ οἱ ἐπικεφαλῆς τῶν εἰς Ἀθήνας ἀφιχθέντων, ἦτοι τὸ ζεῦγος Παπάζογλου, ἡ σύζυγος τοῦ στρατιωτικοῦ ἀκολούθου τοῦ Προξενείου κυρία Καψαμπέλη, ὁ πρῶτος τῶν Σερρῶν καὶ μέλος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Νικόλαος Μόσχος, πατὴρ τοῦ τέως Δημάρχου Σερρῶν Γεωργίου Ν. Μόσχου, καὶ πολλοὶ ἄλλοι Σερραῖοι, τῶν ὁποίων ὅμως δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἐξακριβώσωμεν τὰ ὀνόματα.